

LAURA VINOGRADOVA

Upe

2 ZNACZNE

821.174-3
Vi 625

Vitālija Vinogradova ilustrācijas

Vāka dizaina autore *Vita Lēnerte*

Laura Vinogradova

UPE

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*
Redaktore *Daina Grūbe*
Korektores *Evija Stikute, Elīna Kola*
Mākslinieciskā redaktore *Vita Lēnerte*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4024.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Teksts, Laura Vinogradova, 2020
© Ilustrācijas, Vitālijs Vinogradovs, 2020
© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2020
ISBN 978-9934-0-8847-6

PIRMS

Dinai patīk pie Rutes. Tāds siltums viņas mājā. Tāds, kuram nav ne jausmas par vēju ārā. Ieejot māsas dzīvoklī, Dina uzreiz novelk zābakus, zeķes un basām kājām ilgi stāv un sildās. Rutei ir siltās grīdas, Rutei ir viss.

– Ko tu dari? – Rute smejas.

– Ārā esi bijusi?

– Nē, es strādāju. Kas tur ir?

– Vējš, mazo māsiņ, vējš.

– Te arī. – Rute atkal smejas un pūš Dinai virsū elpu.

Pēc tam viņas dzer kafiju. Rute pasūta picu. Dinas skatiens kļūst pa virtuvi. Tas badīgi ķer visu skaisto, jo pie Rutes ir skaisti. Silti un skaisti. Dažreiz Dinai gribas to Rutei pārnest. Pārnest, ka viņa ir izrāvusies. Pārnest, ka Stefans viņu ir izrāvis. Jo Dina netiek prom. Netiek prom no aukstuma. No vientulības. Un dažreiz Dinai liekas, ka viņa nemaz nedrīkst tikt prom. Nedrīkst izrauties. Nepienākas izrauties. Tad viņa dusmojas uz Ruti. Jo arī Rute nedrīkstēja dzīvot šeit. Nedrīkstēja iepazīt siltas grīdas un mīļumu. Nedrīkstēja apkārināt visus plauktus ar gaismas virteņu bumbām.

Rutei uz palodzes burkā aug tējas sēne. Kad Dina to pamana, viņa aizrijas ar kafiju un smieklos klepo.

– Kas tas tāds? – Dina rāda ar pirkstu.

– Tējas sēne, – Rute skaidro.

– Kāpēc ap burku aplīmētas mežģīnes? – Dina atkal smejas.

Rute mazliet uzmet lūpu un neatbild.

– Tā man kaut ko atgādina. – Dina kļūst domīga un vairs nesmejas.

– Tējas sēni? – Rutes balss ir pilna ar sarkasmu.

Bet Dina šūpo galvu. Atved picu. Abas ēd taukaiņiem pirkstiem un par sēni aizmirst.

– Nāksi pavadīt? – Dina jautā Rutei, bet māsa purina galvu.

– Gribu vēl patulkot.

Viņas cieši apskaujas, Rute vēl pamet Dinai gaisa buču, un durvis aizveras.

Pēc tam viss notiek pārāk ātri, lai saprastu. Pārāk ātri, lai kliegtu. Pārāk stipri, lai pretotos. Dina izkāpj no 6. tramvaja Mārkalnes ielas pieturā un dodas uz mājām. Iela, pa kuru viņa iet, ir klusa un tukša. Ielas malās stāv dažas aukstas automašīnas un sarkans mikroautobuss. Bezsniega janvāris ir vēja pilns, un Dina iebāž galvu dziļāk šallē. Tas ir tāds īss mirklis – no mikroautobusa izlec trīs vīrieši, sagrābj Dinu un uzmauc viņai galvā maisu. Kā tādu nedzīvu lelli paceļ un iemet mikroautobusa aizmugurē. Neviena kļiedziens. Nevienas kustības. Dina sastingst un ļaujas, jo kādā dzīves brīdī ir pārtraukusi pretoties.

Viņa klusi guļ mašīnas aizmugurē un mēģina domāt. Vai viņai sāpēs? Vai viņa izdzīvos? Vai tas būs ātri? Bet viņa nevar padomāt. Tas sasodītais prāts ir ieslodzīts

maisā. Viss ir ieslodzīts, arī bailes. Dina tās nejūt. Tas, ko viņa jūt, ir slapjas un aukstas bikses viņai cieši klāt. Apčurājusies. Mikroautobuss, šķiet, ir izbraucis no Rīgas, jo tagad ceļš ir taisns, līgans un viņi brauc ātri. Dina gul savās čurās, sarāvusies kamoliņā, ar maisu galvā. Pēkšņi Dina atceras, ko viņai atgādināja Rutes tējas sēne.

Dina toreiz bija varbūt desmit gadus veca. Vienā dienā māte, neko nejautādama, viņu un māsū aizveda dzīvot pie Aigara. Nē, mājās mēs neatgriezīsimies, viņa paskaidroja meitenēm un vairs par šo jautājumu nerunāja. Māte mīlēja Aigaru tikpat ļoti, cik pirms tam mīlēja Vladimiru, vēl pirms tam Igoru un kaut kad pa starpu arī Jāni. Aigars nebija slihts, viņš meitenes lika mierā. Viņš nekad ar māsām nerunāja, un arī viņas ātri vien iemācījās nerunāt. Meiteņu runāšana un smiešanās nozīmēja zilu aci viņu mātei. Māte mīlēja Aigaru arī ar zilu aci, tāpēc māsas nesatraucās.

Pašā sākumā māsām nebija savas istabas, tāpēc viņas gulēja kopā ar māti un Aigaru. Aiz skapja viņām paklāja vatētu segu un iedeva mazu naktslampiņu. Tomēr tur bija tumšs. Katru nakti Dinai bija jādzird mātes elsošana, krākšana un Aigara vaidēšana. Jau pirmajā naktī Dina un Rute savu "gultu" piecūrāja. Dinai bija kauns to teikt mātei, bet viņa saņēmas un pateica. Viņām iedeva tīru palagu, bet nākamajā naktī un arī aiznākamajā notika tas pats. Dina pamodās uz slapjas vatētās segas, un uz palaga bija liels, dzeltens pleķis.

Viņa uzvilka džinsus un gāja uz skolu, bet ap kājām visu dienu juta to drēgnumu. Mātei viņas vairs neko neteica, jo tik daudz tīru palagu jau nebija. Un māte bija aizņemta, patiešām. Aigars gribēja ar viņu visu laiku būt kopā. Viņam nepatika, ja māte gribēja paspēlēties ar Dinu un Ruti.

Aiz skapja māsas nodzīvoja vairākus mēnešus. Katru nakti viņas čurāja. Dažreiz nevarēja saprast, vai apčurājusies ir Dina vai Rute, vai varbūt abas. Viņas pētīja plekus uz palagiem, lai to saprastu, bet kāda tam vairs nozīme? Tāpat palagi bija mitri. Tāpat smirdēja. Tāpat tajos bija jāguļ atkal. Pa dienu Dina atsedza palagu un cerēja, ka tas reiz beigsies, ka viss izzūs un viņa vairs nečurās. Bet čurāja. Un arī Rute čurāja.

Tad viņas tika pie savas istabas un pārvācoties māte pirmo reizi ienāca viņu Aizskapijā. Ieraudzīja piečurātos palagus. Vatētā sega, uz kuras māsas gulēja, bija sākusi pelēt. Māte klusēja, un arī meitenes klusēja. Par čurām jau nerunā.

Savā istabā bija labāk. Viņām bija pašām savas gultas un tika iedotas plēves, ko palikt zem palagiem. Pirmās dienas Dinai gulta bija sausa. Viņa bija priecīga, jo domāja, ka ir uzvarējusi čurāšanu. Rutei gan gulta vienurīt atkal bija slapja, bet māsa vēl maza. Māsa vēl neprata.

Kādā naktī Dina pamodās un gribēja uz tualeti. Bet tualete bija ārā un, ejot uz to, bija jātiek garām Aigara istabai. Ja nu viņa Aigaru pamodina un viņš sadusmojas? Ja nu spārda māti? Jo Aigars tā dara, kad kļūst

Dina (10 gadi) un Rute (7 gadi)

dusmīgs. Tādos dusmu brīžos izskatījās, ka māte viņu tomēr nemīl, bet tas nebija tiesa. Mīlēja. Paraudāja, sasmērēja uzstītos zilumus un mīlēja atkal.

Dina domāja un izdomāja. Uz galda bija palikusi burka, kurā bija ūdens otu mazgāšanai. Viņa pačurās tur. Meitene pietupās, palika burku zem sevis un mēģināja tumsā tajā trāpīt. Viņa piečurāja burku pavisam

pilnu, mazliet siltas čuras notecēja arī gar rokām. Bet tas nekas, Dina bija priecīga, ka tik labi izdomājusi. Gulta paliks sausa, un viņa neies uz skolu smirdoša. Viņa paslepus sanesa istabā vēl dažas burkas, ko atrada sētā. Piečurāja arī tās. Kad beidzās burkas, Dina iečurāja vāzē, kura stāvēja meiteņu istabā, jo Aigaram vāzes nepatika.

Pazudusi meitene!

Kad vairs nebija, kur čurāt, viņa piečurāja bļodiņu, kas palikta zem puķu poda.

Retu reizi Dina nesa savus traukus iztukšot. Tiešām retu reizi. Tāpēc piečurātie trauki kļuva tumši, pilni duļķēm. Tie izskatījās kā tējas sēnes. Tagad Dina atceras.

Mikroautobuss apstājas. Dinu izrauj ārā, un viņa cauri maisam sajūt mitro jūras gaisu. To viņa atceras, jo Vladimirs, kuru māte mīlēja, dzīvoja pie jūras. Tāpēc jūras gaiss ir mazliet arī viņas bērnības gaiss. No bērnības jau arī cilvēks sākas. Viņa ievēl dzīvi sevī mitro gaisu un izgaršo to. Un sajūt asu sāpi pakausī. Tad ir tumsa.